Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/2836

2026 5 26

Komisijos pranešimas

Vandens pagrindų direktyvos įgyvendinimo, susijusio su naujų projektų ir vykdomos veiklos leidimais, ypatingą dėmesį skiriant kasybos sektoriui, gairės

(Tekstas svarbus EEE)

(C/2026/2836)

Įvadas

Iniciatyvos „RESourceEU“ veiksmų plane ([1]) Komisija įsipareigojo pateikti *„rekomendacinį dokumentą, kad valstybėse narėse būtų galima paprasčiau ir darniau įgyvendinti ES teisės aktus dėl aplinkosaugos leidimų išdavimo, įskaitant su kasybos sektoriumi susijusius aspektus*“. Šiomis gairėmis siekiama padėti sumažinti netikrumą dėl procedūrų ir vertinimo kriterijų, kurių reikia poveikio aplinkai vertinimams pagal Vandens pagrindų direktyvą ([2]) atlikti.

Šia iniciatyva siekiama remti bendrą Europos atsparumą, grindžiamą tvirta ir aiškia vandens politikos reglamentavimo sistema, Europos hidrologinio atsparumo strategija ir mūsų tikslu mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir ypatingos svarbos žaliavų, būtinų energetikos pertvarkai paspartinti, importo. Tai, kad šiandien Vandens pagrindų direktyva valstybėse narėse (kiekvienoje atskirai ir visose bendrai) įgyvendinama nenuosekliai, daro poveikį hidrologiniam atsparumui ir sąnaudoms bei tikimybei gauti leidimą, o šiais pagrindiniais aspektais grindžiami investavimo sprendimai, ypač ypatingos svarbos žaliavų sektoriuje ([3]), apibrėžtame Ypatingos svarbos žaliavų akte ([4]).

Siekiant spręsti pirmiau nurodytas problemas, šiose gairėse nagrinėjamos Vandens pagrindų direktyvos (VPD) ir dviejų ją papildančių direktyvų – Požeminio vandens direktyvos ([5]) (PVD) ir Aplinkos kokybės standartų direktyvos ([6]) (AKSD) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2026/805 ([7]), – nuostatos, kuriomis reglamentuojamas naujų projektų ar veiklos leidimų išdavimas.

Šis rekomendacinis dokumentas grindžiamas su ES teisės aiškinimu susijusia nusistovėjusia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią aiškinant nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus ([8]).

Šis rekomendacinis dokumentas nepakeičia, nepapildo ir nekeičia atitinkamų teisės aktų nuostatų, nes tik jomis nustatomos taikytinos teisinės pareigos. Jis neturėtų būti vertinamas atskirai, bet turi būti skaitomas kartu su atitinkamais teisės aktais ir nėra atskiras informacijos šaltinis. Tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi galutinę kompetenciją aiškinti ES teisę.

([1]) COM(2025) 945 *final*, „Iniciatyvos „RESourceEU“ veiksmų planas. Mūsų ypatingos svarbos žaliavų strategijos įgyvendinimo spartinimas siekiant prisitaikyti prie naujos tikrovės“.

([2]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

([3]) SWD(2023) 161 *final*, Poveikio vertinimo ataskaita, pridedama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, 2018/1724 ir (ES) 2019/1020.

([4]) 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1252, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020, (OL L 1252, 2024 5 3).

([5]) ([3]) 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL L 372, 2006 12 27, p. 19).

([6]) ([6]) 2008 m. gruodžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje (OL L 348, 2008 12 24, p. 84).

([7]) 2026 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2026/805, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, Direktyva 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo ir Direktyva 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, OL L, 2026/805, 2026 4 20, p. 1–84. Tais atvejais, kai naujausiais pakeitimais buvo pakeistos esamos nuostatos, aptariamos tik naujos nuostatos, nors valstybės narės jas perkelti į nacionalinę teisę turi tik iki 2027 m. gruodžio mėn.

([8]) *KRONE-Verlag*, C-65/20, EU:C:2021:471, 25 punktas.

Šių gairių tikslas – sumažinti netikrumą, susijusį su esminiais elementais ir procedūromis, kurių reikia poveikio aplinkai vertinimui pagal VPD atlikti. Jose taip pat nagrinėjamos galiojančios nuostatos, pagal kurias valstybėms narėms leidžiama nustatyti mažesnius aplinkosaugos tikslus, kai nėra įgyvendinamų priemonių gerai vandens būklei pasiekti (t. y. nėra priemonių padėčiai pagerinti) arba kai gerą būklę galima pasiekti tik patiriant neproporcingų išlaidų. Tai ypač svarbu atnaujinant esamų įrenginių ar veiklos leidimus. Be to, naujausiais VPD, AKSD ir PVD pakeitimais numatoma papildomų išimčių galimybių, dėl kurių tikslinga pateikti papildomų gairių, kad būtų užtikrintas suderintas jų įgyvendinimas visose valstybėse narėse.

Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, visų pirma įgyvendindama VPD bendrą įgyvendinimo strategiją (BĮS), pavyzdžiui, peržiūrėdama anksčiau sutartus BĮS rekomendacinius dokumentus ([9]), taip pat vykdydama struktūrinius dialogus vandens klausimais, kad būtų skatinamas veiksmingesnis ir palyginamesnis su VPD susijusių vertinimų įgyvendinimas išduodant ypatingos svarbos žaliavų projektų leidimus.

Tie patys Komisijos aiškinimai *mutatis mutandis* gali būti taikomi ir kitiems projektams ar veiklai, įskaitant projektus ar veiklą, susijusius su strateginiais sektoriais, skatinamais pagal III atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą ([10]), Lustų aktą ([11]) arba Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą ([12]).

Gairės papildo Komisijos pastangas paspartinti leidimų išdavimą, įskaitant neseniai pateiktą Reglamento dėl poveikio aplinkai vertinimų paspartinimo pasiūlymą ([13]), kuriame siūlomos supaprastintos ir paspartintos procedūros, įskaitant bendrus kontaktinius punktus, skaitmenizaciją ir spartesnes procedūras, o strateginiuose sektoriuose – nuostatos dėl viršesnio viešojo intereso, tylaus sutikimo ir ginčų sprendimo.

Nors VPD nustatytos keturios skirtingos būklės apibrėžtys, t. y. paviršinio vandens *ekologinė* būklė ir *cheminė* būklė bei požeminio vandens *kiekybinė* ir *cheminė* būklė, gairėse daugiausia dėmesio skiriama tiek paviršinio, tiek požeminio vandens cheminei būklei, nes daugiausia sunkumų kyla dėl projektų, kurie gali turėti įtakos cheminei būklei.

Gairės parengtos pagal aštuonis klausimus, susijusius su sunkumais, apie kuriuos pranešė suinteresuotieji subjektai teikdami paraiškas dėl naujų leidimų arba dėl esamų leidimų atnaujinimo. Jomis siekiama pasiūlyti sprendimų, grindžiamų įvairių VPD, PVD ir AKSD nuostatų aiškinimu. Visų pirma gairėse paaiškinamos esamos lankstumo galimybės valstybėms narėms vertinant cheminę būklę ir galimą jos prastėjimą, pabrėžiant, kad VPD tikslai turi būti pasiekti viso vandens telkinio lygmeniu. Šiuo atžvilgiu jose pabrėžiama, kad AKSD pripažįstama, jog vykdant tam tikrą kasybos ar pramonės veiklą gali būti neįmanoma sumažinti vieno ar daugiau teršalų koncentracijos išleidžiamose nuotekose žemiau teisės aktuose nustatyto aplinkos kokybės standarto (AKS), todėl netoli išleidimo vietos dabartinės taršos koncentracijos vertės gali būti viršytos. Todėl AKSD numatyta nustatyti mišrias zonas, kuriose leidžiama viršyti konkretaus iš tos išleidimo vietos išleidžiamo teršalo AKS, jeigu visas vandens telkinys atitinka tą AKS. Gairėse taip pat pabrėžiama, kad nustatant kokybės standartus arba vertinant atitiktį svarbu atsižvelgti į natūralią foninę koncentraciją ir biologinį įsisavinamumą, siekiant išvengti nepagrįstai griežtų kokybės standartų nustatymo ir užtikrinti, kad atitiktis būtų tinkamai įvertinta.

Be to, gairėse paaiškinami su leidimų išdavimu susiję reikalavimai pagal VPD, esamos 4 straipsnio 7 dalyje numatytos lankstumo galimybės bei 4 straipsnio 7a ir 7b dalyse nustatytos naujos galimybės, kuriomis valstybės narės gali naudotis išduodamos leidimus vykdyti projektus, dėl kurių gali pablogėti vandens telkinio būklė. Dokumente paaiškinama, kaip šios lankstumo priemonės gali būti taikomos siekiant palengvinti kasybos ir metalų gamybos projektus, be kita ko, kiek tai susiję su netiesioginiu cheminės būklės blogėjimu, kartu pakartojant, kad VPD negali būti aiškinama kaip leidžianti prastėti vandens telkinio cheminei būklei dėl tiesioginio teršalų išleidimo.

([9]) wfd – biblioteka.

([10]) 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652, (OL L, 2023/2413, 2023 10 31).

([11]) 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1781, kuriuo nustatoma Europos puslaidininkių ekosistemos stiprinimo priemonių sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/694, (OL L 229, 2023 9 18, p. 1–53).

([12]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724, (OL L, 2024/1735, 2024 6 28).

([13]) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl poveikio aplinkai vertinimų paspartinimo (COM(2025) 984 *final*).

Galiausiai gairėse paaiškinama, kad peržiūrint esamos veiklos, įskaitant kasybos veiklą, leidimus gali būti taikomos kitos išimtys. Tai reiškia, kad pagal 4 straipsnio 4 ir 5 dalis terminas gali būti pratęstas po 2027 m. (jei tai pateisinama dėl gamtinių sąlygų) ir mažesni aplinkosaugos tikslai tam tikromis sąlygomis gali būti nustatyti po 2027 m.

Aštuoni klausimai, kuriais remiantis buvo parengtos šios gairės:

1. Kaip atliekamas cheminės būklės vertinimas atsižvelgiant į neblogėjimo principą?

2. Kaip valstybės narės nustato upių baseinų specifinius paviršinio vandens teršalus ir nacionalinį susirūpinimą keliančius požeminio vandens teršalus?

3. Kaip nustatant aplinkos kokybės standartus (AKS) arba vertinant atitiktį gali būti atsižvelgiama į natūralią foninę koncentraciją ir biologinį įsisavinamumą?

4. Kaip mišrių zonų nustatymas gali padėti palengvinti leidimų išdavimą nepakenkiant bendro direktyvos tikslo įgyvendinimui?

5. Ko reikalaujama pagal Vandens pagrindų direktyvą, kiek tai susiję su leidimų išdavimu?

6. Kokios lankstumo priemonės numatytos direktyvoje, siekiant prisitaikyti prie naujos tvarios ekonominės plėtros veiklos?

7. Kokios yra neseniai nustatytos naujos išimtys ir kaip jos gali padėti kasybos ir metalų gamybos sektoriams?

8. Kokios kitos lankstumo priemonės numatytos Vandens pagrindų direktyvoje, siekiant užtikrinti galimybę atnaujinti esamos veiklos ir įrenginių leidimus arba pratęsti jų galiojimą?

1. **Kaip atliekamas cheminės būklės vertinimas atsižvelgiant į neblogėjimo principą?**

Teisinės nuostatos ir susijusi ETT praktika

2 straipsnio 10 ir 12 punktai; 2 straipsnio 24 ir 25 punktai; 4 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktis, 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis; Vandens pagrindų direktyvos 2000/60/EB (VPD) 8 straipsnio 1 ir 2 dalys ir II bei V priedai; Požeminio vandens direktyvos 2006/118/EB (PVD) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 3 straipsnio 1 dalies c punktu ir 3 straipsnio naujomis 1a ir 1b dalimis bei susijusiais priedais, 3 straipsnio 1 dalis; Aplinkos kokybės standartų direktyvos 2008/105/EB (AKSD) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 3 straipsnio 1a dalies iii ir iv punktais ir 3 straipsnio 1a dalies paskutine pastraipa bei susijusiais priedais, 3 straipsnio 1a dalis, taip pat nauja VPD 2 straipsnio 43 punkte pateikta termino „vandens telkinio būklės blogėjimas“ apibrėžtis.

Susijusi ETT praktika: 2015 m. liepos 1 d. Sprendimas *Weser*, C-461/13, ir 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimas *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18.

Komisijos aiškinimas

Paviršinio vandens cheminės būklės vertinimas siekiant VPD 4 straipsnyje nustatytų aplinkosaugos tikslų grindžiamas atitiktimi ES masto aplinkos kokybės standartams (AKS), nustatytiems ES lygmeniu identifikuotoms medžiagoms, o nuo 2027 m. gruodžio 21 d. ([14]) – atitiktimi nacionaliniams standartams, nustatytiems medžiagoms, kurias valstybės narės nurodė kaip nacionalinį susirūpinimą keliančius teršalus, vadinamuosius upių baseinų specifinius teršalus (UBST). **Požeminio vandens cheminės būklės vertinimas** grindžiamas atitiktimi ES lygmeniu nustatytiems kokybės standartams ir valstybių narių nustatytoms ribinėms nacionalinį susirūpinimą keliančių teršalų vertėms. Svarbu pažymėti, kad pagal VPD šie kokybės standartai taikomi vandens telkinio lygmeniu ir kad AKS nebūtinai automatiškai gali būti taikomas kaip išmetamųjų teršalų ribinė vertė atskirų įrenginių ar veiklos lygmeniu.

([14]) Direktyva (ES) 2026/805. Tais atvejais, kai neseniai padarytais pakeitimais buvo pakeistos esamos nuostatos, aptariamos naujosios nuostatos, nors valstybės narės jas turi perkelti į nacionalinę teisę tik iki 2027 m. gruodžio mėn.

Kalbant apie **ES darniuosius kokybės standartus ir atitikties užtikrinimo terminus, taikomus ES masto teršalams tiek paviršiniame, tiek požeminiame vandenyje** ([15]), reikėtų atsižvelgti į tai, kad ES masto teršalams, įtrauktiems po to, kai buvo priimtos AKSD ir PVD, gali būti taikomi ilgesni atitikties užtikrinimo terminai ir su laiku susijusios išimtys. Šių terminų santrauka pateikiama šių gairių I priede.

Siekdamos įvertinti vandens telkinio būklę, valstybės narės remiasi monitoringo rezultatais. Siekdamos įvertinti galimą būklės pablogėjimą dėl projekto, valstybės narės remiasi numatomos būklės po projekto modeliavimu arba ekspertų vertinimu. Vandens pagrindų direktyva valstybėms narėms suteikiama gana didelė veiksmų laisvė vykdant **paviršinio ir požeminio vandens monitoringą**, pvz., dėl galimo vandens telkinių grupavimo, monitoringo taškų skaičiaus ir vietos, kokybės elementų, kuriuos reikia stebėti, ir rekomenduojamo monitoringo dažnumo. Tai leidžia prisitaikyti prie vietos aplinkybių.

Geros cheminės būklės atitikties vertinimas atliekamas viso vandens telkinio lygmeniu, atsižvelgiant į tipinių monitoringo taškų, esančių tame telkinyje ir pasirinktų taip, kad atspindėtų viso neigiamo poveikio mastą ir poveikį, rezultatus ([16]).

Pagal VPD valstybės narės yra atsakingos už vandens telkinių klasifikavimą pagal kiekvieno upės baseino rajono savybes. Tai daroma laikantis VPD 2 straipsnyje pateiktų apibrėžčių ([17]) ir VPD II priede nustatytų bendrųjų taisyklių. Pagrindinis vandens telkinių nustatymo tikslas – suteikti galimybę tiksliai apibūdinti būklę ir ją palyginti su aplinkosaugos tikslais. Pagal VPD paviršinius vandens telkinius galima klasifikuoti taikant dvi sistemas (A ir B): viena daugiausia grindžiama dydžiu, o kita – lankstesniais lygiavertį poveikį turinčiais kriterijais ([18]). Požeminio vandens, atsižvelgiant į jo savybes, klasifikavimas pagal VPD yra lankstesnis. Parengtos papildomos vandens telkinių nustatymo gairės ([19]). Reikėtų pažymėti, kad vandens telkinio dydis, kurį nustato valstybės narės pagal pirmiau minėtas taisykles, gali turėti įtakos šiam vertinimui.

VPD tikslai, įskaitant 4 straipsnio 1 dalyje nustatytą būklės neblogėjimo principą, taikomi vandens telkiniams, o ne atskiriems įrenginiams. Vis dėlto teismų praktikoje išaiškinta, kad valstybių narių pareiga užtikrinti, kad vandens telkinių būklė neblogėtų, taikoma atskiriems projektams, kuriuos vykdyti, kai to reikia, gali būti leidžiama taikant 4 straipsnyje numatytą nukrypti leidžiančių nuostatų sistemą ([20]). Be to, VPD laikomasi integruoto požiūrio į taršos kontrolę. Vertindamos naujų projektų ar naujos veiklos poveikį tam tikro vandens telkinio cheminei būklei, valstybės narės turėtų atsižvelgti į **visus esamus taršos šaltinius**, darančius poveikį tiems patiems vandens telkiniams, ir į tų šaltinių sukeliamos taršos mažinimo potencialą.

Tai reiškia, kad valstybės narės gali lengviau išduoti leidimą vykdyti naują projektą, dėl kurio būtų išleidžiamas papildomas teršalų kiekis, sumažindamos leidžiamą esamų įrenginių išleidžiamų teršalų kiekį, pavyzdžiui, reikalaudamos naudoti geriausias turimas taršos mažinimo technologijas. Tai įmanoma tik tuo atveju, jei atitinkamos institucijos yra susidariusios aiškų vaizdą, apimantį visas vandens telkiniui įtaką darančios veiklos rūšis ir galimybes peržiūrėti ir atnaujinti susijusius leidimus, kad būtų sumažinta dėl jų išleidžiamų teršalų apkrova ir būtų galima leisti pradėti naują veiklą ir išleisti dėl jos susidarančius tuos pačius teršalus į tą patį vandens telkinį, tačiau cheminė būklė dėl to nepablogėtų. Tam reikės gero įvairių institucijų, prižiūrinčių vandens kokybę, ir institucijų, atsakingų už leidimų išdavimą, bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo. Toks veiklos koordinavimas būtinas pagal Pramoninių išmetamų teršalų direktyvos (PITD) ([21]) 5 straipsnį ir į jį atsižvelgiama VPD 10 straipsnyje. Svarbu pažymėti, kad daugeliu atvejų dėl nuolatinės technologinės pažangos, kurią

([15]) Reikėtų pažymėti, kad AKSD ir PVD atitinkami kokybės standartai įvardijami skirtingais terminais: paviršiniam vandeniui taikomi „aplinkos kokybės standartai“, o požeminiam – „kokybės standartai“.

([16]) Tai matyti iš VPD 2 straipsnio 24 ir 25 punktuose pateiktos termino „gera cheminė būklė“ apibrėžties ir VPD V priedo 1.3 ir 2.4 skirsniuose išdėstytų monitoringo nuostatų. Bendras metodinis požiūris į monitoringą įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą siūlomas BĮS rekomendaciniuose dokumentuose Nr. 7 „Monitoringas pagal Vandens pagrindų direktyvą“, Nr. 15 „Požeminio vandens monitoringas“, Nr. 19 „Paviršinio vandens cheminis monitoringas“ ir Nr. 40 „Paviršinio vandens cheminio monitoringo dažnumas“, kuriuos galima rasti portale circabc.

([17]) Paviršinio ir požeminio vandens telkiniai apibrėžti atitinkamai VPD 2 straipsnio 10 punkte (paviršinio vandens telkinys – „tai kiekybės rodikliais apibrėžtas ir reikšmingas paviršinio vandens vienetas, pavyzdžiui, ežeras, tvenkinys, upė, upelis ar kanalas, dalis upės, upelio ar kanalo, tarpinis vanduo ar pakrančių vandens plotas“) ir 2 straipsnio 12 punkte (požeminio vandens telkinys – „tai kiekybės rodikliais apibrėžtas požeminio vandens kiekis, esantis vandeningajame sluoksnyje ar keliuose sluoksniuose“).

([18]) ([18]) VPD II priedo 1.2 skirsnis.

([19]) Konkretūs praktiniai pasiūlymai, kaip nustatyti vandens telkinius pagal Vandens pagrindų direktyvą, pateikiami BĮS rekomendaciniame dokumente Nr. 2 „Vandens telkinių nustatymas“, kurį galima rasti portale circabc.

([20]) C-461/13, 48 punktas.

([21]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų (taršos integruota prevencija ir kontrolė), OL L 334, 2010 12 17, p. 17.

taip pat remia neseniai įsteigtas Pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centras (INCITE) ([22]), ir novatoriškų gaminių, kuriuos rinkai pateikė ir ES įsisteigę subjektai, naujos taršos mažinimo technologijos tampa vis labiau prieinamos rinkoje ir gali būti taikomos esamiems įrenginiams modernizuoti. Savo ruožtu tokių įrenginių išmetamų teršalų kiekio mažinimas gali prisidėti prie VPD tikslų įgyvendinimo ir kartu lieka galimybė ateityje išleisti teršalų vykdant naują veiklą, nesukeliant bendro būklės pablogėjimo.

Pavyzdžiai

— Naujai kasybos ar metalų gamybos veiklai vykdyti reikia gauti aplinkosaugos leidimą, kad nuotekos, kuriose yra PFAS, galėtų būti išleistos į netoliese esančią upę. Tačiau upei poveikį jau daro kita pramoninė veikla, kurią vykdant išleidžiami tam tikri PFAS kiekiai, lemiantys prastą jos būklę. Siekdama išvengti būklės pablogėjimo dėl naujos veiklos, kompetentinga institucija galėtų nuspręsti peržiūrėti esamų veiklos rūšių leidimus. Gali būti, kad jie išduoti seniai, kai išleidžiamam PFAS kiekiui sumažinti nebuvo tinkamų taršos mažinimo metodų , o per tą laiką atsirado naujų taršos mažinimo metodų, kurie galėtų būti įtraukti į atitinkamus leidimus. Sumažinus PFAS kiekį, išmetamą vykdant esamą veiklą, būtų galima leisti pradėti naują veiklą, tačiau vandens telkinio būklė dėl to nepablogėtų ir nekiltų pavojus, kad ateityje nebus laikomasi PFAS AKS.

— Norėdama leisti iš naujo įrenginio išleisti kobaltą į konkretų vandens telkinį, kompetentinga institucija galėtų pakeisti kitų į tą patį vandens telkinį kobaltą išleidžiančių įrenginių leidimus, reikalaudama geriau išvalyti jų nuotekas, kad dėl bendro išleidžiamo kiekio, įskaitant naujojo įrenginio išleidžiamą kiekį, nepablogėtų cheminė būklė.

— Numatyta galimybė atidėti atitikties pradiniam nikelio AKS (nustatytam 2008 m.) užtikrinimą pratęsiant terminus iki 2027 m. pabaigos. Atitiktis pagal naujausią 2026 m. peržiūrą į AKSD įtrauktam atnaujintam (ir griežtesniam) nikelio AKS turės būti užtikrinta iki 2033 m. gruodžio 22 d., bus galima pratęsti terminą iki 2039 m. gruodžio 22 d. (arba iki vėlesnės datos, jei tai pateisinama gamtinėmis sąlygomis).

2. **Kaip valstybės narės nustato upių baseinų specifinius paviršinio vandens teršalus ir nacionalinį susirūpinimą keliančius požeminio vandens teršalus?**

Teisės nuostatos

VPD su paskutiniais pakeitimais 2 straipsnio 30b punktas ir PVD su paskutiniais pakeitimais 3 straipsnio 1b dalis bei II priedas ir AKSD su paskutiniais pakeitimais naujas II priedas.

Komisijos aiškinimas

Kalbant apie *paviršinius vandenis*, iš naujos upių baseinų specifinių teršalų (UBST) ([23]) apibrėžties matyti, kad sprendžiant, ar tam tikras teršalas turėtų būti priskirtas prie UBST ir ar jam turėtų būti nustatytas (nacionalinis) AKS, reikia atsižvelgti į tris elementus. Pirma, į erdvinį elementą, t. y. nustatoma, kad reikšmingi teršalo kiekiai išleidžiami upės baseino arba pabaseinio lygmeniu, o nebūtinai vieno vandens telkinio lygmeniu. Antra, į kiekio elementą, t. y. ar išleidžiami reikšmingi teršalo kiekiai. Trečia, į faktinį rizikos elementą, t. y. ar išleidžiami to teršalo kiekiai kelia didelį pavojų valstybės narės teritorijoje esančiai vandens aplinkai arba toks pavojus per ją persiduoda. Tai reiškia, kad, remiantis pagal VPD II priedą atliktu pavojų ir poveikio vertinimu, valstybėms narėms nereikia tam tikro teršalo, jei jis visame upės baseine išleidžiamas tik nedideliais kiekiais, kurie nekelia pavojaus, priskirti prie UBST, net jei jis išleidžiamas vykdant naują veiklą.

Be to, kalbant apie *požeminius vandenis*, būtent upių baseinų lygmeniu valstybės narės turi pasirinkti, kuriuos vandens telkinius reikia stebėti pagal tuos papildomus nacionalinius taršos parametrus, kurie rodo vietos veiksnių, dėl kurių kyla pavojus, kad cheminė būklė nebus gera, poveikį, ir atitinkamai nustatyti didžiausias leidžiamas tokių *nacionalinį susirūpinimą keliančių teršalų* ribines vertes.

([22]) Žr. čia: Europos pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centras | INCITE.

([23]) Žr. naują UBST apibrėžtį, pateiktą VPD 2 straipsnio 30b punkte. Siekiant remti įgyvendinimą pateikiant taikymo pavyzdžių ir geriausios praktikos pavyzdžių, parengtos neprivalomos techninės AKS nustatymo gairės (VPD. Biblioteka).

Tiek UBST (paviršiniuose vandenyse), tiek nacionalinį susirūpinimą keliantiems teršalams (požeminiuose vandenyse) taikomi skirtingi atitikties užtikrinimo terminai, priklausomai nuo to, kada buvo nustatyti atitinkami teršalai. Todėl valstybės narės turi tam tikrą veiksmų laisvę užtikrindamos atitiktį per tinkamus terminus (žr. pavyzdį).

Pavyzdžiai

— Valstybėms narėms nereikia priskirti kobalto prie UBST, jei tas teršalas visame upės baseine išleidžiamas tik nedideliais kiekiais, kurie nekelia pavojaus, net jei jis išleidžiamas vykdant naują veiklą.

Jei valstybė narė 2022 m. nustatė, kad arsenas yra nacionalinį susirūpinimą keliantis požeminio vandens teršalas, ir atitinkamai nustatė ribinę jo vertę, atitiktis šiai ribinei vertei turi būti užtikrinta tik iki 2033 m., t. y. iki UBVP laikotarpio ([24]), einančio po to laikotarpio, kuriuo buvo nustatyta nacionalinė ribinė vertė, pabaigos. Be to, valstybės narės turi galimybę taikyti su laiku susijusią išimtį, jei iki 2033 m. atitikties užtikrinimo termino ribinės vertės pasiekti nepavyksta, ir gali atidėti atitikties užtikrinimą dar vienam papildomam UBVP laikotarpiui, t. y. iki 2039 m. (žr. PVD 3 straipsnio naują 1b dalį). Šios atitikties užtikrinimo datos ir galimos su laiku susijusios išimtys suteikia valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir veiklos vykdytojams pakankamai galimybių nustatyti ir įgyvendinti tinkamas priemones, kuriomis galiausiai būtų užtikrinta atitiktis per dabartinį (ir būsimą) ciklą (-us) nustatytoms ribinėms vertėms.

3. **Kaip nustatant aplinkos kokybės standartus (AKS) arba vertinant atitiktį gali būti atsižvelgiama į natūralią foninę koncentraciją ir biologinį įsisavinamumą?**

Teisės nuostatos

AKSD 1 priedo A dalies 12 išnaša ir I priedo B dalies 3 punktas; PVD 2 straipsnio 5 punktas ir II priedo A ir C dalys.

Komisijos aiškinimas

Jei tai **natūraliai gamtoje pasitaikančios medžiagos** ([25]), pvz., metalai, reikėtų atsižvelgti į natūralią foninę koncentraciją ir biologinį įsisavinamumą ([26]), kad nebūtų nustatyti pernelyg griežti kokybės standartai arba kad atitiktis būtų įvertinta tinkamai. Teisės aktais valstybėms narėms leidžiama tai daryti tiek paviršinių, tiek požeminių vandenų atžvilgiu.

Nustatant **paviršinių vandenų** AKS ES lygmeniu **atsižvelgiama į biologinį įsisavinamumą**. Valstybės narės raginamos, kai aktualu, tą patį daryti ir nustatant nacionalinius AKS ([27]). Vertinant atitiktį AKS remiantis stebima koncentracija, reikėtų atsižvelgti į **natūralią foninę koncentraciją**. Natūralios foninės koncentracijos vertes galima atimti iš išmatuotų koncentracijos verčių prieš jas lyginant su paviršiniams vandenims taikomais AKS.

Nustatant **požeminiam vandeniui taikomas ribines vertes atsižvelgiama į natūralią foninę koncentraciją**.

Todėl, jei tai **nauji projektai**, valstybės narės turėtų **nustatyti natūralią foninę koncentraciją** paveiksimuose vandens telkiniuose prieš pradedant projektą, nes ji neišvengiamai skiriasi priklausomai nuo vietos. Į tai turėtų būti tinkamai atsižvelgiama vykdant bet kokį autorizavimo arba leidimų išdavimo procesą.

([24]) UBVP – upių baseinų valdymo planas (-ai), kurį (-iuos) valstybės narės turi parengti kas šešerius metus ir kuriame (-iuose) nustatomos priemonių programos, kuriomis siekiama įgyvendinti VPD tikslus.

([25]) Natūraliai gamtoje pasitaikančios medžiagos, pvz., metalai, gali būti aptinkamos net ir nesant jokio taršos šaltinio. Dėl to, kad šių medžiagų būna natūraliai, daugelis vandens organizmų gali būti prisitaikę prie didesnės jų koncentracijos, todėl jų poveikis vandens organizmams gali būti mažesnis.

([26]) Biologiniam įsisavinamumui, taigi ir toksiškumui, didelę įtaką gali daryti vandens cheminės savybės (pvz., kietumas, pH, ištirpusi organinė anglis ir kiti vandens kokybės parametrai, turintys įtakos biologiniam įsisavinamumui).

([27]) Siekiant remti įgyvendinimą pateikiant taikymo pavyzdžių ir geriausios praktikos pavyzdžių, parengtos neprivalomos techninės gairės, kaip atsižvelgti į metalų biologinį įsisavinamumą ir natūralią foninę koncentraciją vertinant atitiktį, (BĮS rekomendacinis dokumentas Nr. 38 „Metalams taikomų AKS techninės gairės“, kurį galima rasti portale circabc).

Pavyzdžiai

— Kalbant apie paviršinius vandenis, jei podirvyje yra nikelio, vietos vandens telkiniams galėtų būti būdinga palyginti didelė natūrali foninė to metalo koncentracija. Nikelio kasybos metu toje teritorijoje į paviršinio vandens telkinius gali būti išleidžiamos kasybos nuotekos, kuriose yra nikelio. Vertindamos atitiktį nikeliui taikomam (ES) AKS, valstybės narės gali atsižvelgti į tuose vandens telkiniuose jau esančią natūralią foninę koncentraciją. Tai reiškia, kad prieš nuspręsdamos, ar koncentracijos vertės atitinka taikomą kokybės standartą, valstybės narės gali iš jų atimti natūralią foninę koncentraciją.

— Kalbant apie požeminius vandenis, kai nikelio kasybos veiklos paveiktame požeminio vandens telkinyje natūrali foninė nikelio koncentracija yra didelė, į ją reikėtų atsižvelgti nustatant ribinę vertę, skirtą požeminio vandens gerai cheminei būklei nustatyti.

4. **Kaip mišrių zonų nustatymas gali padėti palengvinti leidimų išdavimą nepakenkiant bendro direktyvos tikslo įgyvendinimui?**

Teisės nuostatos

VPD 2 straipsnio 10 punktas ir 10 straipsnis bei AKSD 4 straipsnis.

Komisijos aiškinimas

Paprasčiausias ir ekonomiškai efektyviausias būdas pašalinti vandens taršą yra, kai tik įmanoma, šalinti ją susidarymo vietoje. Nuotekų išleidimo kontrolės sistemos paprastai yra skirtos užtikrinti, kad teršiančių medžiagų koncentracija nuotekų priimtuve neviršytų taikomų kokybės standartų. Tačiau leidžiamas praskiedimas netoli išleidimo vietos. Taip yra todėl, kad vykdant tam tikrą pramoninę veiklą gali būti neįmanoma sumažinti vieno ar kelių teršalų koncentracijos nuotekose žemiau AKS, todėl teritorijoje aplink išleidimo vietą gali būti viršijama dabartinė taršos koncentracijos vertė.

Teisės aktais, visų pirma pagal AKSD 4 straipsnį, valstybėms narėms leidžiama šalia išleidimo vietų nustatyti proporcingas mišrias zonas, kuriose leidžiama viršyti konkretaus iš tos vietos išleidžiamo teršalo AKS, jei bendri kitų vandens telkinio monitoringo taškų (esančių už mišrios zonos ribų) rezultatai patvirtina, jog tai neturi įtakos likusios paviršinio vandens telkinio dalies atitikčiai reikalavimams, ir jei įvykdyti tam tikri susiję kriterijai. Todėl mišrios zonos yra svarbi priemonė sprendžiant naujų taršos šaltinių problemą. Kaip paaiškinta susijusiose Komisijos gairėse ([28]), išankstinė mišrių zonų taikymo sąlyga – užtikrinti, kad būtų taikomos visos įmanomos ir neproporcingai didelių sąnaudų nereikalaujančios poveikio mažinimo priemonės, kad būtų išvengta cheminės būklės blogėjimo. Tai reikštų bent tai, kad veiklos vykdytojai taiko geriausius prieinamus gamybos būdus pagal PITD ir, kai įmanoma, dar griežtesnę išmetamųjų teršalų kontrolę, kad būtų laikomasi AKS. Valstybėse narėse daugelyje sektorių jau seniai taikoma praktika, susijusi su glaudžiu ryšiu tarp PITD reglamentuojamų įrenginių išleidžiamų teršalų ir atitikties (neatitikties) AKS reikalavimams ir su tuo, kaip ši problema sprendžiama leidimų išdavimo procese. Reikia tinkamai atsižvelgti į galimą poveikį saugomoms ar jautrioms teritorijoms (pvz., geriamojo vandens zonoms).

Nors teisės aktuose tai aiškiai numatyta tik prioritetinėms medžiagoms, kurioms taikomas kokybės standartas nustatytas ES lygmeniu, valstybės narės tą patį principą ir susijusius kriterijus turėtų analogiškai taikyti UBST, išmetamiems iš sutelktosios taršos šaltinių. Ne visos valstybės narės naudojasi šiuo lankstumu, t. y. galimybe sukurti mišrias zonas, nes direktyvoje tai numatyta tik kaip galimybė („gali“). Tai gali trukdyti išduoti naujos veiklos leidimus, ypač tais atvejais, kai šalia planuojamo įrenginio yra monitoringo taškas, kuriame dėl vykdant naują veiklą išleidžiamų teršalų neišvengiamai būtų fiksuojamas viršijimas.

Pavyzdys

— Tais atvejais, kai dėl naujos kasybos veiklos kasybos nuotekų išleidimas į netoliese esantį paviršinį vandens telkinį galėtų lemti vieno ar daugiau teršalų AKS viršijimą netoli išleidimo vietos, kompetentinga institucija raginama nustatyti mišrią zoną, kurioje vertinant būklę neatsižvelgiama į šių medžiagų AKS viršijimą arba kurioje nevykdomas monitoringas, su sąlyga, kad nepablogės viso vandens telkinio būklė.

([28]) Siekdama remti įgyvendinimą, Komisija paskelbė technines gaires „Mišrių zonų nustatymas pagal Direktyvos 2008/105/EB 4 straipsnio 4 dalį“ (C(2010) 9369).

5. **Ko reikalaujama pagal Vandens pagrindų direktyvą, kiek tai susiję su leidimų išdavimu?**

Teisinės nuostatos ir susijusi ETT praktika

VPD 4 straipsnio 1 ir 7 dalys.

Susijusi ETT praktika: 2015 m. liepos 1 d. Sprendimas *Weser*, C-461/13, ir 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimas *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18.

Komisijos aiškinimas

ETT išaiškino VPD 4 straipsnio 1 dalies a punkto i–iii papunkčius taip, kad valstybės narės privalo, išskyrus atvejus, kai taikoma nukrypti leidžianti nuostata, atsisakyti išduoti leidimą vykdyti atskirą projektą, jei dėl jo gali pablogėti paviršinio vandens telkinio būklė arba jei jis trukdo iki direktyvoje nustatytos datos pasiekti gerą vandens būklę / gerą ekologinį potencialą. VPD nenustatyti išsamūs procedūriniai reikalavimai, taikomi išduodant naujų projektų leidimus (pvz., leidimų išdavimo procedūros, autorizavimas ir kt.), taip pat nepateikta išsami informacija apie vertinimą, pvz., informacijos reikalavimai. Siekiant supaprastinimo, su VPD susiję vertinimai galėtų būti derinami ir atliekami kaip poveikio aplinkai vertinimo dalis, kai projektams taikomas poveikio aplinkai vertinimas pagal kelis ES teisės aktus, be kita ko, pagal PAV direktyvą ([29]) ir Buveinių direktyvą ([30]) ([31]).

Teismų praktikoje ([32]) nustatyta, kad daugelio projektų atveju būklės blogėjimo galimybei atmesti gali pakakti atrankinės patikros arba VPD 4 straipsnio 7 dalies taikytinumo vertinimo. Atliekant atrankinę patikrą užtikrinama, kad numatomas planuojamo projekto (įskaitant jo poveikio mažinimo priemones) poveikis galimai paveiksimiems vandens telkiniams būtų pakankamai tiksliai nustatytas (atsižvelgiant į atsargumo principą).

Todėl, prieš suteikdama leidimą, valstybės narės kompetentinga institucija turi pakankamai užtikrintai nustatyti, kad projektas nesukels būklės pablogėjimo ir nesutrukdys pasiekti geros būklės / gero ekologinio potencialo. Šis sprendimas turėtų būti priimtas remiantis patikimais dokumentais pagrįstais įrodymais, prieš pradedant projektą. Daugeliu atvejų pirmoji atrankinė patikra galėtų suteikti galimybę bendrai atrinkti ir atmesti projektus, kurie akivaizdžiai neturės poveikio vandens telkinio būklei / potencialui.

Kadangi projektas būtų tikrinamas tik planavimo etape, tikėtina, kad atrankinė patikra būtų atliekama remiantis ekspertų vertinimu, pagrįstu panašių ankstesnių projektų poveikiu ir (arba) galimo poveikio modeliavimu. Prieš nusprendžiant, ar projektui gali būti suteiktas leidimas, reikėtų nuodugniai įvertinti tik tuos projektus, dėl kurių būklė turėtų pablogėti, siekiant patikrinti atitiktį VPD 4 straipsnio 7 dalyje nustatytiems kriterijams.

Pavyzdys

— Jei kompetentinga institucija, be kita ko, remdamasi iš veiklos vykdytojo surinkta informacija, gali padaryti išvadą, kad planuojamas projektas (pvz., dėl taikomų poveikio mažinimo priemonių, kurios turėtų būti viena iš neatsiejamų projekto dalių) neturėtų nei pabloginti būklės, nei trukdyti pasiekti gerą būklę / potencialą, kompetentingai institucijai nereikia remtis VPD 4 straipsnio 7 dalimi ir įrodyti, kad tenkinamos VPD 4 straipsnio 7 dalyje nustatytos sąlygos ir projektui gali būti suteiktas leidimas.

6. **Kaip direktyvoje atsižvelgiama į naują tvarios ekonominės plėtros veiklą?**

Teisinės nuostatos ir susijusi ETT praktika

VPD 4 straipsnio 7 dalis; VPD V priedo 1.4.3 skirsnis.

Susijusi ETT praktika: 2015 m. liepos 1 d. Sprendimas *Weser*, C-461/13, ir 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimas *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18.

([29]) 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, OL L 26, 2012 1 28, p. 1–21.

([30]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, OL L 206, 1992 7 22, p. 7–50.

([31]) Siekiant remti įgyvendinimą pateikiant taikymo pavyzdžių ir geriausios praktikos pavyzdžių, neprivalomas techninių VPD 4 straipsnio 7 dalies įgyvendinimo gairių dokumentas pateikiamas čia.

([32]) Teisingumo Teismas kaip parengiamąjį etapą nurodo (pirminį) vertinimą (C-535/18), 62018CJ0535.

Komisijos aiškinimas

Pagal VPD leidžiama nukrypti nuo būklės neblogėjimo principo, jei a) projektas yra labai svarbus visuomenės interesams, b) imamasi visų įmanomų priemonių neigiamam poveikiui sušvelninti, c) nėra geresnių aplinkosauginių alternatyvų, kurias būtų įmanoma įgyvendinti ir kurioms nereikėtų neproporcingų išlaidų, ir d) priežastys konkrečiai išdėstytos ir paaiškintos upių baseinų valdymo plane.

VPD 4 straipsnio 7 dalies tekste aiškiai nurodyta, kad valstybės narės gali pasinaudoti šia išimtimi ir nepažeidžia teisės aktų, jei gera požeminio vandens būklė arba gera ekologinė būklė / ekologinis potencialas nepasiekiami arba *požeminių ar paviršinių vandens telkinių* būklei prastėti nesutrukdoma dėl leidimo vykdyti dviejų rūšių projektus:

a) naujus fizinių paviršinio vandens charakteristikų pakeitimus ar naujus požeminio vandens lygio pokyčius arba

b) naują subalansuotą žmonių veiklą, vykdomą plėtros tikslais.

Sąvoka nauji „*paviršinio vandens telkinio fizinių charakteristikų pakeitimai*“ neapima jo cheminės būklės pakeitimų dėl sutelktosios ar pasklidosios taršos šaltinių, įskaitant tiesioginį teršalų išleidimą. Tačiau, jei dėl šių naujų fizinių pakeitimų netiesiogiai pasikeistų pakeistame vandens telkinyje jau esančių teršalų koncentracija (pvz., sujudinus užterštas nuosėdas, į vandenį išsiskirtų jose susikaupę teršalai), tai prilygtų netiesioginiam cheminės būklės blogėjimui, kuriam galėtų būti taikoma išimtis. Kalbant apie sąvoką „*nauji požeminio vandens lygio pokyčiai*“, taip galėtų būti, pavyzdžiui, tuo atveju, jei dėl tokio pokyčio cheminės medžiagos netiesiogiai išsiskirtų iš uolienų sluoksnių ir dėl to pablogėtų būklė arba padidėtų esamos taršos koncentracija.

Kalbant apie sąvoką „*nauja subalansuota žmonių veiklos, vykdoma plėtros tikslais*“, pagal direktyvą *paviršinių vandenų* būklė gali pablogėti tik nuo labai geros iki geros. Tai reiškia, kad išimtis netaikoma projektams, dėl kurių paviršinio vandens telkinio ekologinė būklė pablogėtų taip, kad nebesiektų geros būklės lygio. Tai taip pat reiškia, kad išimtis netaikoma projektams, dėl kurių pablogėtų cheminė būklė ([33]). Tai matyti iš to, kad cheminė būklė klasifikuojama tik kaip „gera“ arba „bloga“ ir nėra tokios kategorijos kaip „labai gera“ cheminė būklė.

Pavyzdžiai

— Tuo atveju, kai tame pačiame vandens telkinyje vykdoma nauja dugno gilinimo veikla, dėl kurios sujudinamos cheminės medžiagos, kurių anksčiau nenustatyta imant vandens ėminius, nes jos glūdėjo nuosėdose, toks konkretaus paviršinio vandens telkinio cheminės būklės pablogėjimas gali būti pateisinamas atsižvelgiant į fizinius darbus, būtinus pagrindinei veiklai vykdyti.

— Jei vandens ėmimas lemia požeminio vandens lygio pokyčius, dėl kurių netiesiogiai sutelkiami teršalai, toks cheminės būklės pablogėjimas galėtų būti pateisinamas.

7. **Kokios naujos išimtys buvo neseniai nustatytos ir kaip jomis galima pasinaudoti vykdant kasybos ir metalų gamybos sektorių projektus arba kitus projektus, dėl kurių blogėja cheminė būklė?**

Teisinės nuostatos ir susijusi ETT praktika

VPD su paskutiniais pakeitimais 4 straipsnio 7a ir 7b dalys.

Komisijos aiškinimas

Direktyva (ES)2026/805 nustatytos dvi naujos išimtys, apimančios trumpalaikį poveikį vandens telkiniams ir cheminės būklės blogėjimą dėl teršalų perkėlimo, bendrai nepadidinant taršos. Šios išimtys nustatytos remiantis valstybių narių praktine įgyvendinimo patirtimi, siekiant sumažinti administracinę naštą ir palengvinti leidimų vykdyti projektus išdavimą, net jei dėl jų šiek tiek pablogėja cheminė būklė. Šios naujos išimtys visų pirma palengvins leidimų vykdyti naujus kasybos ar metalų gamybos projektus išdavimą.

([33]) Vykdant bendrąją įgyvendinimo strategiją pagal VPD buvo parengtos neprivalomos gairės – rekomendacinis dokumentas Nr. 36. „Aplinkosauginių tikslų išimtys pagal 4 straipsnio 7 dalį“.

Pagal ***supaprastintą procedūrą, taikomą projektams, darantiems tik trumpalaikį poveikį vandens telkiniams***, nereikalaujama, kad projektas ar veikla būtų *„labai svarb[ūs] visuomenės interesams“* ir kad jų tikslų nebūtų galima pasiekti *„kitais būdais, kurie aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų gerokai pranašesni“*. Atlikus pirminį patikimą vertinimą (atrankinę patikrą), gali būti nuspręsta pradėti naują projektą, jei padaroma išvada, kad jo neigiamas poveikis vandens telkiniui truks ne ilgiau kaip vienus metus (kai daromas poveikis cheminiams arba fiziniams ir cheminiams elementams) arba ne ilgiau kaip trejus metus (kai daromas poveikis kokybės elementams). Projekto vykdymo pradžia turėtų būti suprantama kaip fizinė darbų pradžia. Siekiant patvirtinti poveikio trumpalaikiškumą, reikia atlikti *ex post* patikrinimą. Gali būti naudojamos esamos monitoringo priemonės, nustatytos pagal VPD V priedą. Tik tais atvejais, kai esamų monitoringo priemonių gali nepakakti, jas turėtų papildyti *ad hoc* stebėsena.

Kita supaprastinta procedūra, pagal kurią taip pat nereikalaujama, kad projektas ar veikla būtų *„labai svarb[ūs] visuomenės interesams“*, ***taikoma*** konkretiems projektams ar veiklai, dėl kurių vandens telkinio ***cheminė būklė gali pablogėti dėl esamo užteršto vandens ar nuosėdų perkėlimo*** (t. y. ne dėl vykdant naują veiklą išleidžiamų teršalų) iš paviršinio vandens telkinio į kitą jo vietą ar į kitą vandens telkinį arba iš požeminio vandens telkinio į paviršinį vandens telkinį, jei nepadidėja grynoji teršalų apkrova ir įvykdytos tam tikros sąlygos. Perkėlimui turėtų būti taikomas išankstinis sureguliavimas arba išankstinis leidimas, taip pat dėl techninių galimybių ar neproporcingų išlaidų neturėtų būti aplinkos apsaugos atžvilgiu gerokai pranašesnių alternatyvų. Reikėtų imtis visų įmanomų priemonių, visų pirma, kai įmanoma, valyti vandenį ir nuosėdas, kad būtų kuo labiau sumažintas poveikis nuotekų priimtuvui ir išvengta bendro pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai padidėjimo. Perkėlimas gali paveikti tik tuos nuotekų priimtuvus, kurių būklė daugumos perkeliamų teršalų, visų pirma patvariausių ir didžiausios bioakumuliacijos teršalų, atžvilgiu jau nėra gera, ir numatoma, kad nuotekų priimtuvo ekologinė būklė arba potencialas dėl tų teršalų perkėlimo nebus priskirtas žemesnei klasei. Galiausiai perkėlimas turėtų būti draudžiamas aplink visas geriamojo vandens ėmimo vietas ir dėl jo neturėtų padidėti valymo, reikalingo geriamajam vandeniui ruošti, mastas.

Numatoma, kad ši išimtis palengvins projektų, kuriuos vykdant reikia perkelti užterštas nuosėdas ar vandenį tame pačiame vandens telkinyje arba iš vieno telkinio į kitą, įgyvendinimą. Todėl šia išimtimi valstybėms narėms suteikiama galimybė leisti vykdyti projektus, kurie anksčiau nepateko į 4 straipsnio 7 dalies taikymo sritį.

Pavyzdžiai

— Naująja nuostata dėl trumpalaikio poveikio būtų galima pasinaudoti siekiant palengvinti statybos ir (arba) techninės priežiūros darbus, be kita ko, susijusius su kasybos projektais (pvz., tiltu per vandens kelią, apsaugos nuo potvynių infrastruktūra, tvaraus būsto projektais ir kt.), darančius tik trumpalaikį poveikį paviršinio vandens telkinio cheminės kokybės elementams, fizinės ir cheminės kokybės elementams ir ekologinės kokybės elementams, jei įvykdytos pirmiau aprašytos teisinės sąlygos. Tai taip pat galėtų būti aktualu vertinant žvalgymo veiklą arba vykdant naujų technologijų bandymus, kurie daro tik trumpalaikį poveikį. Kompetentinga institucija gali taikyti šią išimtį, jei, remdamasi patikimu *ex ante* vertinimu (pagrįstu, pavyzdžiui, patirtimi, įgyta vykdant panašius projektus, ekspertų vertinimu arba modeliavimu), padaro išvadą, kad bet kokio neigiamo trumpalaikio poveikio nebebus galima aptikti praėjus vieniems metams arba, jei tai biologinės kokybės elementai, praėjus ne daugiau kaip trejiems metams nuo projekto vykdymo pradžios.

— Naujoji nuostata dėl taršos perkėlimo galėtų sudaryti sąlygas statyti naujus būstus, vykdyti kasybos projektus ar statyti pramoninius įrenginius labai užterštose vietovėse, kuriose, pavyzdžiui, jau užterštas požeminis vanduo turi būti išgaunamas ir išleidžiamas į netoliese esantį paviršinį vandens telkinį, jei, be kita ko, nuotekų priimtuvo grynoji teršalų apkrova nepadidės. Kaip minėta pirmiau, pagal šia išimtimi numatytą supaprastintą procedūrą nereikalaujama, kad projektas ar veikla būtų pripažinti labai svarbiais visuomenės interesams. Tačiau kompetentinga institucija turės įsitikinti, kad perkeltino vandens ar nuosėdų sudėtis yra žinoma ir kad nuotekų priimtuvo cheminė būklė jau yra bloga daugumos perkeliamų teršalų, visų pirma patvariausių ir didžiausios bioakumuliacijos teršalų, atžvilgiu.

— Tuo atveju, kai iš vieno vandens telkinio į kitą išleidžiamos gilinant dugną iškeltos nuosėdos, užterštas nuosėdas perkelti iš vieno paviršinio vandens telkinio (jo dalies) į kitą taip pat galėtų būti leidžiama nepaisant teršalų patekimo. Tai svarbu, pavyzdžiui, uostų teritorijose, kuriose tokia veikla vykdoma reguliariai. Tai įmanoma, jei nuotekų priimtuvo cheminė būklė daugumos perkeliamų teršalų atžvilgiu jau yra bloga.

— Kitas projektų / veiklos, kuriems galėtų būti taikoma ši išimtis, pavyzdys – požeminio vandens telkinio valymas uždarius kasyklą, kai užterštas vanduo yra išgaunamas, jei įmanoma, išvalomas ir tada išleidžiamas į netoliese esantį paviršinį vandens telkinį. Tai įmanoma, jei nuotekų priimtuvo cheminė būklė daugumos perkeliamų teršalų atžvilgiu jau yra bloga.

8. **Kokios kitos galimybės atnaujinti esamos veiklos ir įrenginių leidimus arba pratęsti jų galiojimą numatytos Vandens pagrindų direktyvoje?**

Teisės nuostatos

VPD 4 straipsnio 4 ir 5 dalys, 10 straipsnis ir 11 straipsnio 3 ir 5 dalys.

Komisijos aiškinimas

Pagal VPD 11 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų privalomų veiklos, darančios poveikį vandens telkiniams, kontrolės priemonių sąrašą, kad būtų užtikrinta atitiktis direktyvos tikslams.

Tai apima, pavyzdžiui, reikalavimą, kad valstybės narės turėtų išankstinio sureguliavimo, išankstinio leidimo ar registracijos sistemą, grindžiamą bendrosiomis privalomomis taisyklėmis, kurių tikslas – kontroliuoti teršalų išleidimą iš sutelktųjų taršos šaltinių (pvz., atskirų pramonės įrenginių), dėl kurio gali būti užterštas paviršinis vanduo.

VPD 11 straipsnyje taip pat reikalaujama, kad šios kontrolės priemonės būtų reguliariai peržiūrimos ir atnaujinamos. Be to, leidimų galiojimo laikas dažnai yra ribotas ir, norint jį pratęsti, leidimus reikia peržiūrėti.

Iš esmės, kai peržiūrimas ar atnaujinamas esamas leidimas, nereikia gauti naujo išankstinio leidimo pagal VPD 4 straipsnio 7 dalį, nes veikla jau vykdoma ir buvo pagrįsta bei leista pirminiu etapu.

Toks išankstinis leidimas pagal VPD 4 straipsnio 7 dalį gali būti reikalingas tik tuo atveju, jei veikla pakeičiama arba išplečiama taip, kad gali pablogėti vandens telkinio būklė. Vykdomos veiklos pakeitimai arba išplėtimas, kaip ir nauji projektai ar veikla, gali turėti įtakos paviršinių vandens telkinių būklei (pvz., dėl išleidimo) arba požeminių vandens telkinių būklei (pvz., dėl lygio pokyčių, dėl kurių prastėja požeminio vandens kiekybinė ir (arba) cheminė būklė). Kaip ir visų veiklos rūšių, kurioms taikoma VPD 4 straipsnio 7 dalis, atveju kompetentinga institucija turės nustatyti, ar pokyčiai gali pabloginti būklę ir todėl juos reikia pagrįsti pagal VPD 4 straipsnio 7 dalį. Tai gali būti įvertinta atliekant pirminį vertinimą arba atrankinę patikrą.

Tai atitinka neseniai pateiktą Komisijos pasiūlymą dėl leidimų išdavimo ([34]), kuriame paaiškinama procedūra, kurios reikia laikytis keičiant arba išplečiant esamą veiklą.

Apibendrinant pasakytina, kad vykdomai veiklai, nesusijusiai su dideliais naujais darbais, taikoma periodinė kontrolė, kaip reikalaujama pagal VPD 11 straipsnio 3 dalį, ir papildomo leidimo pagal VPD 4 straipsnio 7 dalį nereikia.

Be to, kai vandens telkiniui poveikį daro esama veikla, trukdanti pasiekti gerą būklę, įskaitant cheminę būklę, kompetentingos institucijos gali pasinaudoti su laiku susijusiomis išimtimis pagal 4 straipsnio 4 dalį arba išimtimi, pagal kurią leidžiama nustatyti mažesnius aplinkosaugos tikslus (4 straipsnio 5 dalis), jei laikomasi toje dalyje nustatytų kriterijų. Tais atvejais, kai leidimai turi būti peržiūrimi ir galbūt atnaujinami, reikia atsižvelgti į tai, ar vis dar įvykdyti kriterijai, pagal kuriuos leidžiama taikyti tokias išimtis.

Visų pirma pagal 4 straipsnio 4 dalį kompetentinga institucija priemonių, būtinų aplinkosaugos tikslams pasiekti, įgyvendinimą gali paskirstyti per kelis UBVP ciklus iki 2027 m. pabaigos ([35]). Tačiau tuo atveju, kai terminas pratęsiamas remiantis gamtinėmis sąlygomis ([36]), t. y. kai galima įrodyti, kad imtasi visų priemonių gerai būklei pasiekti, tačiau gamtai atsigauti reikia daugiau laiko, terminas gali būti pratęstas net ir po 2027 m. Galiausiai, kalbant apie kokybės standartus, nustatytus tik 2013 m. arba 2026 m., terminas gali būti pratęstas ne daugiau kaip dviem papildomiems UBVP ciklams (jei tai 2013 m. nustatyti kokybės standartai) arba ne daugiau kaip dar vienam UBVP ciklui (jei tai 2026 m. nustatyti kokybės standartai), taigi atitinkamai iki 2039 m. pabaigos arba 2045 m. pabaigos.

([34]) Pasiūlymas dėl Reglamento dėl poveikio aplinkai vertinimų paspartinimo (COM(2025) 984 *final*).

([35]) Pagal VPD 11 straipsnio 8 dalį visos naujos ar peržiūrėtos priemonės, nustatytos pagal atnaujintą programą, turi būti pradėtos taikyti per trejus metus nuo jų nustatymo (pvz., iki kiekvieno ciklo vidurio), tačiau poveikis gali pasireikšti tik vėliau (pvz., jei termino pratęsimas grindžiamas techninėmis galimybėmis ir reikia atlikti tyrimą, tyrimas turėtų būti pradėtas įpusėjus ciklui, tačiau rezultatus galima gauti tik vėliau).

([36]) Pagal VPD 4 straipsnio 4 dalį valstybėms narėms leidžiama atidėti atitikties užtikrinimą iki 2027 m. pabaigos dėl techninių galimybių, neproporcingų išlaidų ar gamtinių sąlygų; kalbant apie gamtines sąlygas, atitikties užtikrinimas gali būti atidėtas dar ilgesniam laikui, t. y. kai taikomos visos būtinos priemonės, tačiau gamtai atsigauti reikia daugiau laiko.

Be to, pagal VPD 4 straipsnio 5 dalį valstybės narės konkretiems vandens telkiniams gali kelti ne tokius griežtus aplinkosaugos tikslus, kokių reikalaujama pagal VPD 4 straipsnio 1 dalį, kai tie telkiniai yra taip paveikti žmogaus veiklos arba jų gamtinės sąlygos yra tokios, kad tuos tikslus pasiekti būtų neįmanoma arba neproporcingai brangu, tačiau jos ėmėsi visų įmanomų ir neproporcingų išlaidų nereikalaujančių priemonių tolesniam būklės blogėjimui kuo labiau sumažinti. Tai reiškia, kad dėl visos veiklos, darančios poveikį tam vandens telkiniui, kompetentinga institucija užtikrino, kad leidimai būtų periodiškai peržiūrimi ir prireikus atnaujinami pagal geriausius prieinamus gamybos būdus ir kad būtų įgyvendintos visos poveikio mažinimo priemonės, kurios nėra neproporcingai brangios. Taip pat reikia atsižvelgti į bendrųjų principų reikalavimą dėl išleidimo į paviršinius vandenis pagal VPD 10 straipsnį, kuriuo kompetentingos institucijos įpareigojamos užtikrinti, kad būtų taikomi geriausi prieinami gamybos būdai ir kad būtų laikomasi visų kokybės tikslų ir standartų, nustatytų pagal visus kitus susijusius ES teisės aktus, ir prireikus būtų nustatyta griežtesnė išmetamųjų teršalų kontrolė.

Šiomis aplinkybėmis reikėtų pažymėti, kad kai kurių visuresių patvarių, bioakumuliacinių ir toksiškų medžiagų, pavyzdžiui, gyvsidabrio, vandens telkiniuose gali būti dėl anksčiau vykdytos veiklos (ankstesnės taršos). Jei pašalinti ankstesnės taršos neįmanoma arba tai būtų neproporcingai brangu, gali būti taikoma VPD 4 straipsnio 5 dalis.

Galiausiai, peržiūrint leidimus gali būti taikomos kitos išimtys jau vykdomai veiklai, įskaitant kasybos veiklą. Tai reiškia, kad terminas gali būti pratęstas po 2027 m. (jei tai pateisinama dėl gamtinių sąlygų) ir mažesni aplinkosaugos tikslai tam tikromis sąlygomis gali būti nustatyti po 2027 m. Yra papildomų gairių ([37]).

Pavyzdžiai

— Valstybė narė nustatė priemones, kuriomis siekiama sustabdyti arba gerokai sumažinti maisto medžiagų išleidimą ar praradimą, susijusius su kasybos veikla (pvz., užtikrino, kad atitinkamame leidime būtų nustatyti su tuo susiję reikalavimai). Tačiau, atsižvelgiant į tai, kiek laiko užtrunka gamtiniai procesai, šios priemonės gali būti nepakankamos, kad iki 2027 m. atsigautų paveikti vandens telkiniai. Valstybė narė atitinkamame UBVP pratęs terminą pagal 4 straipsnio 4 dalį ir pateiks priemonių, kurių imtasi, santrauką ir jų įgyvendinimo tvarkaraštį. Priemonės nuolat peržiūrimos siekiant užtikrinti jų veiksmingumą, o poreikis dar pratęsti jų terminus vertinamas vėlesniuose UBVP.

— Vykdant kasybos veiklą išmetamas sidabras, kuriam taikomas kokybės standartas nustatytas per 2026 m. peržiūrą, o atitikties šiam standartui užtikrinimo terminas yra 2039 m. Jei kompetentinga institucija nustato, kad iki šio termino kokybės standarto pasiekti neįmanoma dėl techninių galimybių ar neproporcingų išlaidų, ji gali pagal 4 straipsnio 4 dalį atidėti atitikties užtikrinimo terminą iki 2045 m.

— Paviršiniam vandens telkiniui poveikį daro ankstesnė tarša gyvsidabriu ir nėra techninių galimybių pasiekti AKS iki 2027 m. Koncentracija mažės lėtai ir žemesnį lygį pasieks tik gerokai po 2027 m. dėl sklaidos ir praskiedimo lietaus vandeniu, kuris, tikėtina, bus mažiau užterštas, *inter alia*, dėl pasaulinių ir ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo pastangų, darbo pagal Minamatos konvenciją ir ES teisės aktų dėl gyvsidabrio. Gali nebūti alternatyvių priemonių vandens telkiniui išvalyti arba jos gali būti neproporcingai brangios. Tokiu atveju valstybė narė turėtų apsvarstyti galimybę remtis 4 straipsnio 5 dalimi ir nustatyti ne tokį griežtą su gyvsidabriu susijusį aplinkosaugos tikslą – siekti tik kuo geresnės būklės.

— Ypatingos svarbos žaliavų kasavietė veikia arba pramoninė veikla vykdoma dešimtmečius, o tai daro tam tikrą poveikį gerai paviršinio vandens telkinio cheminei būklei. Leidimas, kuriuo reglamentuojama ta veikla, jau garantuoja, kad veiklos vykdytojas taiko geriausias įmanomas priemones į atitinkamą vandens telkinį išleidžiamų teršalų kiekiui sumažinti (arba, kai taikytina, kad veiklos vykdytojas yra įvykdęs visas atitinkamos teritorijos išvalymo pareigas, susijusias su ankstesne veikla), o kompetentinga institucija daro išvadą, kad neįmanoma įdiegti papildomų priemonių, kurios būtų įmanomos ir nebūtų neproporcingai brangios, siekiant dar sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį iki tokio lygio, kad būtų užtikrinta atitiktis esamiems AKS. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę remtis 4 straipsnio 5 dalimi ir nustatyti ne tokį griežtą su atitinkamais teršalais susijusį aplinkosaugos tikslą – siekti tik kuo geresnės būklės. Priemonės nuolat peržiūrimos siekiant užtikrinti jų veiksmingumą, o poreikis dar pratęsti jų terminus vertinamas vėlesniuose UBVP.

([37]) Vykdant bendrąją įgyvendinimo strategiją pagal VPD buvo parengtos neprivalomos gairės (Rekomendacinis dokumentas dėl aplinkosauginių tikslų išimčių. Rekomendacinis dokumentas Nr. 20. ES leidinių biuras).

— Esama kasykla dėl išleidžiamų nuotekų daro poveikį netoliese esančiam paviršiniam vandens telkiniui. Vandens telkiniui taikoma išimtis pagal VPD 4 straipsnio 5 dalį. Leidimas peržiūrimas siekiant pratęsti kasybos veiklos laikotarpį. Nuo tada, kai buvo išduotas pirminis leidimas, buvo sukurta naujų nuotekų valymo technologijų. Siekiant išvengti to, kad pratęsus veiklos leidimą veikiamų vandens telkinių būklė gali blogėti, leidimas turės būti atnaujintas įtraukiant papildomas poveikio mažinimo priemones, pagrįstas naujomis technologijomis. Jei dėl to būklė nepablogės, kasybos vietos leidimo galiojimo pratęsimui 4 straipsnio 7 dalies taikyti nereikia. Be to, naujų technologijų įtraukimas atitiks 4 straipsnio 5 dalies reikalavimą užtikrinti, kad būtų pasiekta kuo geresnė būklė.

Priedas, A dalis. ES susirūpinimą keliantys požeminio vandens teršalai

Atitikties užtikrinimo terminas – galima su laiku susijusi išimtis pagal VPD 4 straipsnio 4 dalį

PVD I priedo įrašo eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Atitikties užtikrinimo data	Galimas termino pratęsimas
1	Nitratai	2015 m.	2027 m.
2	Veikliosios pesticidų medžiagos, įskaitant reikšmingus jų metabolitus, skilimo ir reakcijos produktus	2015 m.	2027 m.
3	PFAS	2039 m.	2045 m.
4	Karbamazepinas	2039 m.	2045 m.
5	Sulfametoksazolas	2039 m.	2045 m.
6	Primidonas	2039 m.	2045 m.
7	Nereikšmingi pesticidų metabolitai (nrM)	2039 m.	2045 m.
8	Trichloretilenas ir tetrachloretilenas (abiejų medžiagų suma)	2039 m.	2045 m.

Priedas, B dalis. Prioritetinės medžiagos paviršiniuose vandenyse

Atitikties užtikrinimo terminas – galima su laiku susijusi išimtis pagal VPD 4 straipsnio 4 dalį

AKSD I priedo įrašo eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Atitikties užtikrinimo data	Galimas termino pratęsimas
(1)	Alachloras	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m. (jei yra valstybėje narėje)	2027 m.
(2)	Antracenas	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS – 2021 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS – 2033 m.
(3)	Atrazinas	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m. (jei yra valstybėje narėje)	2027 m.
(4)	Benzenas	2015 m.	2027 m.
(5)	Brominti difenileteriai	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(6)	Kadmis ir jo junginiai (atsižvelgiant į vandens kietumo klasę) (9)	2015 m.	2027 m.
(6a)	Anglies tetrachloridas	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m. (jei yra valstybėje narėje)	2027 m.
(7)	$C_{10–13}$ chloralkanai	2015 m.	2027 m.
(8)	Chlorfenvinfosas	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m. (jei yra valstybėje narėje)	2027 m.
(9)	Chlorpirifosas (etilo chlorpirifosas)	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(9a)	Ciklodieno pesticidai: aldrinas dieldrinas endrinas izodrinas	2015 m.	2027 m.
(9b)	DDT iš viso	2015 m.	2027 m.
	para-para-DDT	2015 m.	2027 m.
(10)	1,2-dichloretanas	2015 m.	2027 m.
(11)	Dichlormetanas	2015 m.	2027 m.
(12)	Di(2-etilheksil)ftalatas (DEHP)	2015 m.	2027 m.
(13)	Diuronas	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(14)	Endosulfanas	2015 m.	2027 m.

AKSD I priedo įrašo eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Atitikties užtikrinimo data	Galimas termino pratęsimas
(15)	Fluorantenas	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(16)	Heksachlorbenzenas	2015 m.	2027 m.
(17)	Heksachlorbutadienas	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(18)	Heksachlorcikloheksanas	2015 m.	2027 m.
(19)	Izoproturonas	2015 m.	2027 m.
(20)	Švinas ir jo junginiai	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m.
(21)	Gyvsidabris ir jo junginiai	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(22)	Naftalenas	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m.
(23)	Nikelis ir jo junginiai	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(24)	Nonilfenoliai (4-nonilfenolis)	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(25)	Oktilfenoliai ((4-(1,1',3,3'-tetrametilbutil)-fenolis))	2015 m.	2027 m.
(26)	Pentachlorbenzenas	2015 m.	2027 m.
(27)	Pentachlorfenolis	2015 m.	2027 m.
(28)	Poliaromatiniai angliavandeniliai (PAA)	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2021 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2013 m.) – 2033 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
	Benzo(a)pirenas	Taip pat	Taip pat
	Benzo(b)fluorantenas	Taip pat	Taip pat
	Benzo(k)fluorantenas	Taip pat	Taip pat
	Benzo(g,h,i)perilenas	Taip pat	Taip pat
	Indeno(1,2,3-cd)pirenas	Taip pat	Taip pat
	Chrizenas	2039 m.	2045 m.
	Benzo(a)antracenas	2039 m.	2045 m.
	Dibenz(a,h)antracenas	2039 m.	2045 m.
	Fluorantenas	2039 m.	2045 m.

AKSD I priedo įrašo eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Atitikties užtikrinimo data	Galimas termino pratęsimas
(29)	Simazinas	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m. (jei yra valstybėje narėje)	2027 m.
(29a)	Tetrachloretilenas	2015 m.	2027 m.
(29b)	Trichloretilenas	2015 m.	2027 m.
(30)	Tributilalavo junginiai ([18]) (tributilalavo katijonas)	Pradinis AKS – 2015 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(31)	Trichlorbenzenai	Perkelta į UBST sąrašą 2015 m., jei yra valstybėje narėje	2027 m.
(32)	Trichlormetanas	2015 m.	2027 m.
(33)	Trifluralinas	2015 m.	2027 m.
(34)	Dikofolis	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2039 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(35)	Perfluoroktansulfonrūgštis (PFOS) ir jos dariniai	2027 m.	2039 m.
(36)	Chinoksifenas	2027 m.	2039 m.
(37)	Dioksinai ir dioksinų tipo junginiai	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2039 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(38)	Aklonifenas	2027 m.	2039 m.
(39)	Bifenoksas	2027 m.	2039 m.
(40)	Cibutrinas	2027 m.	2039 m.
(41)	Cipermetrinas	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2039 m. Peržiūrėtas KS (2026 m.) – 2039 m.
(42)	Dichlorvosas	2027 m.	2027 m.
(43)	Heksabromciklododekanas (HBCDD) ([24])	Pradinis AKS – 2027 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2033 m.	Pradinis AKS – 2039 m. Peržiūrėtas AKS (2026 m.) – 2039 m.
(44)	Heptachloras ir heptachloro epoksidas	2027 m.	2039 m.
(45)	Terbutrinas	2027 m.	2039 m.
(46)	17 alfa etinilestradiolis (EE2)	2039 m.	2045 m.
(47)	17 beta estradiolis (E2)	2039 m.	2045 m.
(48)	Acetamipridas	2039 m.	2045 m.
(49)	Azitromicinas	2039 m.	2045 m.
(50)	Bifentrinas	2039 m.	2045 m.
(51)	Bisfenolis-A (BPA)	2039 m.	2045 m.
(52)	Karbamazepinas	2039 m.	2045 m.
(53)	Klaritromicinas	2039 m.	2045 m.

AKSD I priedo įrašo eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Atitikties užtikrinimo data	Galimas termino pratęsimas
(54)	Klotianidinas	2039 m.	2045 m.
(55)	Deltametrinas	2039 m.	2045 m.
(56)	Diklofenakas	2039 m.	2045 m.
(57)	Eritromicinas	2039 m.	2045 m.
(58)	Esfenvaleratas	2039 m.	2045 m.
(59)	Estronas (E1)	2039 m.	2045 m.
(60)	Glifosatas	2039 m.	2045 m.
(61)	Ibuprofenas	2039 m.	2045 m.
(62)	Imidakloprid as	2039 m.	2045 m.
(63)	Nikosulfuronas	2039 m.	2045 m.
(64)	Permetrinas	2039 m.	2045 m.
(65)	Perfluoralkilintos ir polifluoralkilintos medžiagos (PFAS) – 25 medžiagų suma	2039 m.	2045 m.
(66)	Sidabras	2039 m.	2045 m.
(67)	Tiakloprid as	2039 m.	2045 m.
(68)	Tiametoksamas	2039 m.	2045 m.
(69)	Triklozanas	2039 m.	2045 m.
(70)	Šioje lentelėje išvardytų pesticidų veikliųjų medžiagų suma	2039 m.	2045 m.